NOTODDEN KOMMUNE

Stolt av historien,
sammen om fremtiden

Kommuneplanens samfunnsdel

2025–2037
Planforslag til sluttbehandling
Mars 2026

Forord

Vår samfunnsplan er revidert i 2025. Den gir en tydelig retning for samfunnsutviklingen i kommunen. Den bevarer og forsterker det vi er gode på og utvikler der vi har et forbedringspotensial. Planen skaper forutsigbarhet. Den er ambisiøs og modig, men samtidig realistisk og gjennomførbar.

Planen setter de langsiktige målene for utvikling av Notodden de neste 12 årene og gir føringer for alle andre planer. Den er utviklet gjennom bred medvirkning fra innbyggere i by og bygd, næringsliv, ungdom, administrasjon og politikere. Dette er en styrke for planens kvalitet og relevans. Samfunnsdelen bygger på verdier som likestilling, likeverd og bærekraft, og skal bidra til at Notodden er et godt sted å bo, leve og besøke – i dag og i fremtiden.

Planen vedtas av kommunestyret, men er i realiteten hele Notodden kommunes felles plan. Det tillegger alle et ansvar og det er vår felles oppgave å sikre at målene i planen realiseres. Tusen takk alle innbyggere og alle næringslivsaktører for alle deres bidrag, synspunkter og innspill til planen.

Jeg er veldig stolt av det vi får til sammen, og ser med optimisme og framtidstro på videre utvikling av Notodden kommune.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organisation

World Heritage in Norway
Rjukan-Notodden
industrial site

Gry Fuglestveit
Gry Fuglestveit
Ordfører, Notodden kommune

Foto: Martin Litwicki

Innhold

Innledning 5
- Hva er en kommuneplan 5
- Kunnskapsgrunnlaget 5
- Nasjonale og regionale føringer 5
- Planstrategi Notodden 2024 7

Vår unike historie 9

Våre verdier 10

Hvem er vi? 12

Vår visjon 13

Planens struktur 15

Grunnleggende forutsetninger 15
- Samfunnssikkerhet og beredskap 16
- Økonomisk bærekraft 18
- Folkehelse 20
- Klima og miljø 22

Satsningsområder 25
- Tillit og lokaldemokrati 26
- Attraktivitet for bolig næring og besøkende 28
- Gode liv i alle livsfaser 32
- Å være ung i Notodden 34

Arealstrategier 37
- Senterstrukturen i Notodden 38
- Boligutvikling 40
- Samferdsel og mobilitet 42
- Naturverdier og dyrka mark 43
- Kulturverdier 44
- Utvikling av fritidsbolig og utmarksaktivitet 45
- Vannforvaltning 46

Innledning

Hva er en kommuneplan?

Kommuneplanen er kommunens langsiktige strategi for å møte fremtidens utfordringer. Et overordna styringsdokument for de øvrige planene i kommunen. Planen har et 12-årsperspektiv, men skal tas opp til rullering og stadfestes i hver kommunestyreperiode. Økonomiplanen er kommuneplanens handlingsdel.

Kunnskapsgrunnlaget

Grunnlaget for vår kommuneplan ble lagt i forrige kommuneplanprosess i 2022 med bred medvirkning av innbyggere, ungdom, folkevalgte og næringsliv. Det er rådmannens ledergruppe som er styringsgruppe. Det ble jobbet tverrfaglig på tvers av sektorer i kommunen. Det ble gjennomført spørreundersøkelse «folkestemmen» i 2021 med bistand fra SINTEF, ungdomskonferanse med bistand fra USN, innspillskonferanser med næringslivet, åpne møter i bygdene og byområdet ble gjennomført i 2019. I tillegg var det drøftingsmøter i politiske utvalg og egne temamøter i kommunestyret. Innspill fra alle disse arenaene ble lagt til grunn for plandokumentet. Regionale mål og nasjonale forventinger ligger til grunn. Revisjon 2025 bygger på gjeldende plan med mindre justeringer.

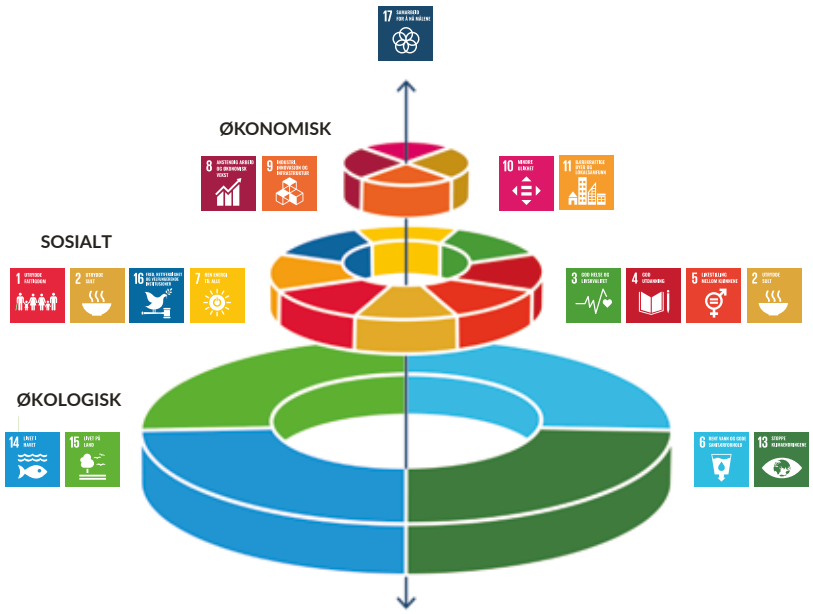
Nasjonale og regionale føringer

FNs bærekraftsmål

Bærekraftsmålene ligger til grunn for samfunnsplanen i Notodden og intensjonen bak målene ligger som en rød tråd gjennom planen. Denne intensjonen står fast og gir planen retning. Grunnleggende forutsetninger i samfunnsplanen er knytta til miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Samarbeid gjennom tverrfaglighet og samspill med næringsliv, frivillighet og innbyggere blir avgjørende for å nå de mål vi setter oss.

Globale og nasjonale trender påvirker og legger premisser for samfunnsutviklingen lokalt. Globale kriser som pandemier, krig og økonomisk ustabilitet har også konsekvenser for lokalsamfunnet vårt. Endringer skjer raskt, og samfunnet må ha en beredskap som kan håndtere både kriser og økt uforutsigbarhet. Slike utfordringer krever innovasjon, nytenkning og godt samspill mellom ulike aktører.

Digitalisering er den mest omfattende teknologiske trenden i vår tid. Den endrer måten vi kommuniserer på, hvordan vi organiserer livene våre og hvordan vi driver næringsvirksomhet.

Globale og nasjonale trender

Digitalisering vil bli et viktig verktøy for å møte demografiske utfordringer, styrke kommunikasjon og forbedre beredskap, men innebærer også nye sårbarheter og trusler som må håndteres.

Demografien påvirkes av synkende fødselsrater og økt levealder. Konkurransen om arbeidsplasser, arbeidskraft og innbyggere øker, samtidig som arbeidsstyrken har nye krav og forventninger til arbeidsinnhold, boligtilbud og tjenester.

Klimaendringene blir stadig tydeligere og mer merkbare i hverdagen. Klimapolitikken innebærer endringer i hvordan samfunnet organiseres, og kan gi kortsiktige ulemper for enkeltmennesker for å unngå større negative konsekvenser for samfunn og natur i framtiden. Kommunen må tilpasse seg et mer uforutsigbart klima gjennom klimatilpasning, naturbaserte løsninger og bærekraftig arealbruk. Parisavtalen og FNs bærekraftsmål forplikter også på lokalt nivå, og kommunene skal bidra til utslippskutt, sirkulær økonomi og styrket naturmangfold, samtidig som det legges til rette for grønn næringsutvikling. Dette krever et tydelig fokus på livsstilsendringer, lavere energiforbruk og bedre opptak og lagring av karbon, noe som også kan fremme helse, velvære og sikre natur for kommende generasjoner.

Den nye naturavtalen legger nye premisser for lokal arealforvaltning, med forventninger til arealregnskap, naturregnskap, arealnøytralitet og styrket sikring av naturverdier.

Disse trendene danner bakteppet for samfunnsplanleggingen i vår kommune. Ved å forstå og erkjenne disse utviklingstrekkene kan vi arbeide for å skape robuste, inkluderende og bærekraftige lokalsamfunn for framtiden.

Kilde: Regjeringens klimastatus og-plan 2024

Regional planstrategi 2024 Telemarksplanen

Et inkluderende Telemark
har mål om at alle skal gjennomføre videregående opplæring på sitt nivå. Telemark skal møte framtidens kompetansebehov, redusere sosial ulikhet i helse, skape kompakte og levende byer og bygder med høy kvalitet.

Det skapende Telemark
skal produsere mer fornybar energi og øke nettkapasiteten. Gjøre fylket mer attraktivt for bedrifter, besøkende og som bosted og prioritere vedlikehold og fornyelse av dagens fylkesveger.

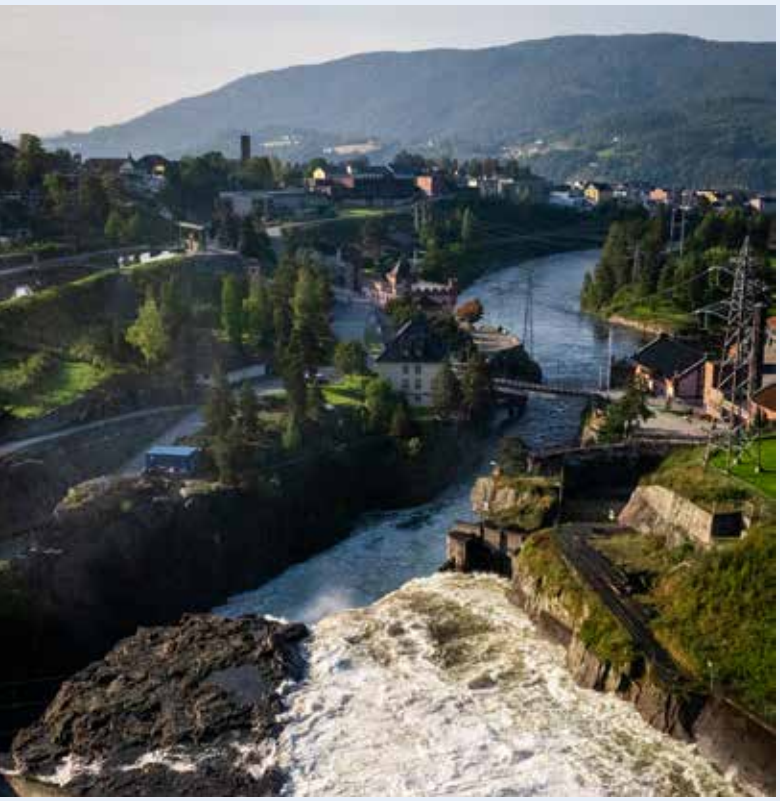
Det naturrike Telemark
har mål om å bevare natur-, jordbruks- og kulturverdier, Gjennomføre en raskere omstilling til et lavutslippssamfunn, satse på grønn verdiskaping og sirkulær økonomi.

I denne planen er det satt søkelys på lokale utfordringer og muligheter i det unike ved Telemark. Økt vektlegging av miljøhensyn med konkrete tiltak for å fremme grønn vekst og redusere klimautslipp. Det ligger en tydelig målsetting om økt verdiskaping samtidig som vi foredler og vedlikeholder eksisterende verdier i fylket. Nasjonale forventninger ligger til grunn for den regionale planstrategien.

Planstrategi Notodden 2024

Utfordringsbildet i Notodden er beskrevet i planstrategien og legges til grunn for samfunnsdelen.

1. **Store utfordringer i kommuneøkonomien**
2. **Samfunnsutvikling og bostedsattraktivitet**
3. **Tillit, omdømme og lokaldemokrati**
4. **Næringsattraktivitet**
5. **Rekrutteringsutfordring og tilgang på kompetanse**
6. **Endringer i befolkningssammensetning, forventningsavklaring og hensynet til tjenesteleveranse**
7. **Oppfølging av klima og miljøhensyn**
8. **Teknologisk utvikling, KI og digitalisering**
9. **Infrastruktur, kommunikasjon og hotellkapasitet**
10. **Utfordringer knyttet til folkehelse er grunnleggende**

Vår unike historie

I Notodden har vi utnyttet muligheten som lå i våre naturgitte forutsetninger, temming av fosser, tilgangen til havet og skogen som ressurs. Det finnes en rekke suksesshistorier og nyvinninger som er skapt, utviklet og videreformidlet på Notodden. Fra mesterverket Heddal Stavkirke, som ble bygget her på 1200-tallet, verdensarven med alt den bar med seg til dagens teknologiutvikling og kulturarbeid.

Fra bygdesamfunn til industrisamfunn

Heddal stavkirke fra 1200-tallet er Norges største stavkirke og er et mesterverk i arkitekturhistorien.

Notodden har sterke kulturtradisjoner i folkekunsten.

Notodden var del av de rikeste jord- og skogbruks-bygdene i Telemark og videreforedling av ressursene innenfor papirindustri og treforedling var starten på industrieventyret.

Vannvegen var matfat og transportåre for folk, varer og tømmer til lokale grundere og Sam Eyde brukvte vannkrafta som grunnlag for industrisatsningen.

Vannvegen var matfat og transportåre for folk, varer og tømmer til lokale grundere og Sam Eyde brukte vannkrafta som grunnlag for industrisatsningen.

I nyere tid ble Bluesbyen skapt av initiativrik ungdom, Lærerseminaret ble til Universitetet i Sør-Øst Norge, bibliotek ble til Bok og Blueshus, og galleri ble til Telemark Kunstmuseum.

Rjukan og Notodden sin industriarv

Notodden var arnested for framragende prestasjoner som representerer viktig tilvekst for menneskeheten på vitenskapens og ingeniørkunstens områder.

Norge som energinasjon startet på Notodden med Tinfos 1 allerede i 1900 og Hydros påfølgende bygging av verdens nest største kraftverk på Svelgfoss i 1907.

Byen ble formet i samtidens moderne arkitekturstiler som Jugendstil og hagebykonsepter der Notodden ble et forbilde.

Arbeiderkulturen med innføring av 8-timersdag var en viktig kampsak i Notodden som vant fram.

Jernverket var en hjørnestein i Notodden-samfunnet. Mange av dagens nye selskaper bygger videre på vår særegne industrihistorie.

Hvem er vi?

Notodden er en kommune med ca. 13 000 innbyggere i bygd og by. Utgangpunktet for bydannelsen var bygdenes behov for et møtested/et sentrum. Det var ikke tilfeldig at det var stedet der ferdselsårene krysset og ferjeleiet lå på Notodden. Industriutviklingen krevde arealene langs vannet og Jugendbyen vokste fram i bakkant.

Levende og sterke bygdesamfunn omkranser Notodden. De særegenheter og bokvaliteter vi finner her forsterker betydningen bygd og by har for hverandre. Gransherad og Bolkesjø utgjør nordre del av kommunen med rike skogs- og fjellbygder. Heddal utgjør det store landskapsrommet omkring Heddalsvannet og oppover langs Heddøla – ei landbruksbygd der Stavkirken er den viktigste identitetsmarkøren. I Lisleherad har verdensarven satt sitt preg på elvelandskapet langs Tinnåa og mot sør ligger Tinnegrend og Hjuksebø der fruktdyrking har fått en særskilt plass i tillegg til stasjonsstedet Hjuksebø.

Hvem er vi? Vi er alle som bor her, driver virksomhet eller besøker Notodden. Et samfunn som ønsker å imøtekomme alle uavhengig av hvor vi kommer fra og hvem vi er, hva vi mener eller står for. I Notodden ønsker vi å være et inkluderende samfunn som kan gi nye muligheter for samarbeid på tvers med respekt for den andres ståsted. For vi har opplevelser og tilhørighet som gir felles forståelse og identitet, men vi er også enkeltindivider med alle våre unike egenskaper og forutsetninger.

Vår felles identitet i Notodden
Vi er og har:

Verdensarven har vist skaperkraft, innovasjon og arbeidskraft.

Mangfoldig næringsliv med teknologi, handel, industri, reiseliv og landbruk.

Særegent sentrum Jugendby og Verdensarvby ved Heddals-vannet.

Frivillighet og dugnadsvilje i befolkningen.

Strategisk plassert langs E134 på grensa til Osloregionen.

Gode bosteder i bygd og by.

Europas Blueshovedstad – en unik festival.

Rikt kulturliv med kunst, musikk- og idrettsmiljøer.

Universitetsby og sykehus er viktige samfunns-institusjoner.

Naturgitte forutsetninger med godt klima og naturen tett på.

Våre verdier

Historie og egenskaper ved Notodden-samfunnet gjenspeiles i våre verdier. Gjennom å se på hva som skulle til for å bygge vår historie og vårt samfunn kan vi samtidig peke på verdier som viktig for samfunnsutviklingen i dag.

Tillit

Tillit er avgjørende for at kommune, næringsliv og innbyggere sammen skal kunne løse de utfordringene vi står overfor framover. Det er avhengig av tillit til den kompetanse hver og enkelt innehar både på det private og profesjonelle plan. Mangler tilliten er det problematisk å bygge og utvikle. Tillit er ikke noe vi kan vedta eller bestemme. Det er et forhold mellom mennesker som bygges opp av ærlighet og respekt, felles situasjonsforståelse, relasjoner og kunnskapsdeling.

Glede

Godt omdømme og stolthet gir glede og framtidstro. Med positiv innstilling og gnist skal vi lykkes med å skape attraktivitet og gode liv. Blir man møtt med glede og positivitet bidrar det til entusiasme, ideer og offensiv satsning. Folkestemmen viser at innbyggerne opplever Notodden som et sted med stort potensial og ønsker å være med å bidra i samfunnsutviklingen.

Samskaping

Samskaping og samspill mellom kommune, næringsliv, frivillighet og innbygger er avgjørende for samfunnsutviklingen framover. Hverken stavkirkebygging eller industrieventyr er tilfeldigheter, men krevde at mange mennesker arbeidet mot felles mål, gjennom dialog og samskaping.
En grunnleggende forutsetning for all utvikling krever en åpen og inkluderende holdning, evne til å bygge bro og inngå kompromisser

Vår visjon

Stolt av historien, sammen om framtiden!

Den unike historien, identitet og våre verdier har lagt grunnlaget for visjonen. En visjon for hele Notodden.

Historie og identitet gir oss et felles ståsted basert på vår unike fortid. Notodden har en historie der skaperkraft, innovasjon og arbeidskraft har vært avgjørende – vi er pionerbyen. Dette er vi stolte av og ønsker å ta med oss inn i framtida. Gnisten ble tent av Kristian Birkeland. Den dukket opp igjen som slagord i «*Byen med gnisten*» og den lever fremdeles i mange av oss.

Å jobbe sammen om framtida er avgjørende for å løse de komplekse utfordringene vi står overfor. Velferdssamfunnet må videreutvikles i et samspill mellom innbyggere, samfunnsaktører og kommune-organisasjonen. Vi har alle et ansvar der kommunen er inspirator og koordinator for å få til dette samspillet.

Framtidsbildet:
For vi vil være en by for ungdom og et aldersvennlig samfunn med en sunn befolkning. Vi vil være inkluderende, åpne, rause og møte folk med glede og respekt. Vi vil ivareta alle som trenger bistand i hverdagen og løfte fram enkeltindividets kvaliteter. Vi vil utvikle nye innovative grønne bedrifter og teknologi, styrke USN, og bidra til å løfte omdømmet. Vi vil hente kompetanse til alle deler av vårt næringsliv og offentlig forvaltning. Bidra til nærings-klynger og forutsigbarhet for næringslivet. Vi vil utnytte potensialet i verdensarven, i de naturgitte omgivelsene våre og utvikle sentrum til et godt møtested for alle.
Vi vil ivareta klima og naturområdene i kommunen vår for kommende generasjoner og bidra til at befolkningen har gode nærmiljøer. Vi vil bidra til at alle føler trygghet i sine liv.

Attraktivitet

Godt liv

Tillit

Samfunnssikkerhet og beredskap | Bærekraftig økonomi | Folkehelse | Klima og miljø

Planens struktur

Grunnleggende forutsetninger

Fire grunnleggende forutsetninger skal ligge til grunn for alt vi gjør og være avgjørende for alle satsningsområdene og aktuelle tiltak.

- samfunnssikkerhet og beredskap
- bærekraftig økonomi
- folkehelse
- klima og miljø

Samfunnssikkerhet og beredskap

Utfordringer:
Notodden er et trygt sted å bo og leve. Vi har ingen overhengende trusler, men sikkerhetssituasjonen i verden er endret totalt de senere år. Etter mange år med relativ stabil situasjon er det i dag et helt nytt trusselbilde med krig i Europa og utsikter for langvarige konflikter.

Det er viktig å sette søkelys på risikofaktorer knyttet til økende nedbørsmengde, fare for flom, skred og tørke. Dette kan få konsekvens for bygde omgivelser og mennesker. Deler av kommunen ligger under marin grense og kvikkleire kan forekomme.

Pandemien har vist at beredskap mht. smittespredning er avgjørende. Krigen i Ukraina viser oss at jordvern og matberedskap er grunnleggende viktig. Et robust regionalt transportsystem, inkludert god kobling mellom bane og lufthavn, er sentralt for frakt av personer og gods. Kommunikasjonsberedskap er også avgjørende samtidig som nye digitale trusler må forebygges. ROS-analysen for Vestfold og Telemark ble revidert i 2024 og trekker fram fire scenarier som vi må forberede oss på:

- store ulykker som involverer mange mennesker
- naturhendelser forårsaket av vær, klima, geografi eller grunnforhold, kritiske samfunnsfunksjoner som strøm, vann, mobilitet og internett
- tilsiktede hendelser der noen vil skade eller påvirke oss, gjelder både fysisk og cyberangrep.

Dette vil vi:	Sånn gjør vi det:
Ivareta sikkerhet, trygghet og beredskap for å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier	Ved å jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer i kommunen.
	Ved å samordne beredskapsarbeidet med statlige og regionale myndigheter.
	Den helhetlige risiko og sårbarhetsanalysen og beredskapsplaner skal rulleres jevnlig og skal omhandle alle aktuelle risiko og sårbarhetsforhold. Sikkerhetsmessige utfordringer skal prioriteres ved at innsats og utgifter innarbeides i økonomiplan.
	Ved å arbeide for økt bevissthet om innbyggernes ansvar i beredskapsarbeidet.
Bidra til at samfunnet er robust i møte med klima-endringene med særlig søkelys på ekstremnedbør og tørke	Arbeide forebyggende for å minske risiko for skade ved store regnskyll, flom og brann.
Bidra til sikring mot digitale trusler	Øke bevissthet og forebygge mot digitale trusler, spesielt med hensyn til samfunnskritiske funksjoner som vannforsyning og annen kritisk infrastruktur. Øke bevisstheten om, og ta vare på den tilliten vi har i vårt samfunn. Være oppmerksom på algoritmer som ikke fremmer en åpen dialog.

Økonomisk bærekraft

Utfordringer:
Befolkningen i Notodden endres betydelig ved at vi blir færre yngre og stadig flere eldre, noe som innebærer nye forutsetninger for organisering og drift av tjeneste-tilbudet i kommunen. Dette krever omstilling og endring i organisasjon og planlegging av nye investeringer i et langsiktig perspektiv.

Bærekraftig økonomi er bærebjelken i et godt lokal-demokrati, for å opprettholde tillit i befolkningen, drive samfunns- og tjenesteutvikling, samt drifte og levere stabile gode tjenester til innbyggerne nå og i fremtiden. Bærekraften opprettholdes ved at kommunen vurderer kost/nytte og styrer på vedtatte finansielle måltall.

Kommuneøkonomien er gjennom de senere år svekket som følge av at inntektene fra staten er redusert. De oppgavene kommunen skal håndtere er i tillegg økt. Dette forsterker ytterligere behovet for omstilling. Siden staten blant annet må prioritere et betydelig forsvarsløft i mange år fremover er det lite sannsynlig at det økonomiske grunnlaget for kommunesektoren blir bedre. Dette vil kreve tøffe prioriteringer innenfor de faktiske økonomiske rammer, da kommunen ikke kan bruke mer penger enn den har. Det vil igjen påvirke kommunens evne til samfunnsutvikling, tjenesteutvikling og tjenesteleveranser. Kommunen måtte gjennomgå omorganiseringer og øke samarbeidet med andre. Innbyggere vil merke dette i forhold til et endret og noen ganger redusert tjenestetilbud.

Dette vil vi:	Sånn gjør vi det:
Notodden kommune skal sikre en bærekraftig økonomi. **Dagens økonomiske beslutninger skal ikke svekke fremtidige generasjoners mulighet til å ivareta sine behov.**	Notodden kommune skal styre drift og forbruk med finansielle måltall på grønt nivå. Det innebærer at investeringstakten må reduseres og prioriteres til de omstillinger som er nødvendig for å sikre fremtidig drift av kommunens tjenesteområder. Driftsutgiftene må reduseres til et bærekraftig og grønt nivå så snart som mulig. Bærekraften i økonomien må gis høyeste prioritet. Disposisjonsfondet må styrkes for å redusere risikoen i kommunens økonomi. Basert på demografiutviklingen skal vi ta høyde for relativt større ressursbehov innen helse og omsorg.

Folkehelse

Utfordringer:
En befolkning med god helse er kommunens viktigste ressurs. Arv, livsstil og samfunnsmessige forhold, bidrar til helsetilstanden.

I Notodden er det generelt gode oppvekstsvilkår i omgivelser med mange muligheter. Samtidig har vi utfordringer som kan påvirke folkehelsen. Et økende antall eldre med omsorgsbehov. Utdanningsnivå i befolkningen er lavere enn snittet i landet forøvrig, flere barn som vokser opp i lavinntekt og flere enslige forsørgere enn snittet i landet. Dette er faktorer som kan virke inn på helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen.

Det vil være avgjørende for kommunens ressurser hvilken helsetilstand den aldrende befolkning har. Kommunen må legge til rette for aldersvennlige samfunn med nærområder som fremmer fysisk og mental aktivitet, møteplasser for både unge og eldre.

Folkehelsen er direkte knyttet til livskvaliteten for innbyggerne. Folkehelsevurderinger skal inngå i alt kommunen gjør og er del av alle innsatsområdene i denne planen. Ved å skape helsefremmende omgivelser og prioritere forebygging foran reparasjon, og folkehelsetiltak som når de mange, ikke få, skal folkehelsen gradvis forbedres.

Dette vil vi:	Sånn gjør vi det:
Gode levekår med like muligheter for alle	Tidlig innsats i et barns liv.
	Utnytte potensialet for utdanning.
	Øke sysselsetting og arbeidsdeltagelse.
Gode og trygge omgivelser	Styrke sosiale nettverk.
	Skape gode møteplasser og bomiljø.
Sunn og frisk befolkning	Tilrettelegge for sunne valg.
God psykisk og fysisk helse	Skape helsefremmende miljø for folk i alle aldere.
Forebygge framfor reparasjon	Ved å prioritere tiltak rettet mot hele befolkningen.
Likestilling og likeverd	Arbeide for universelle løsninger, likestilling og likeverd.

Klima og miljø

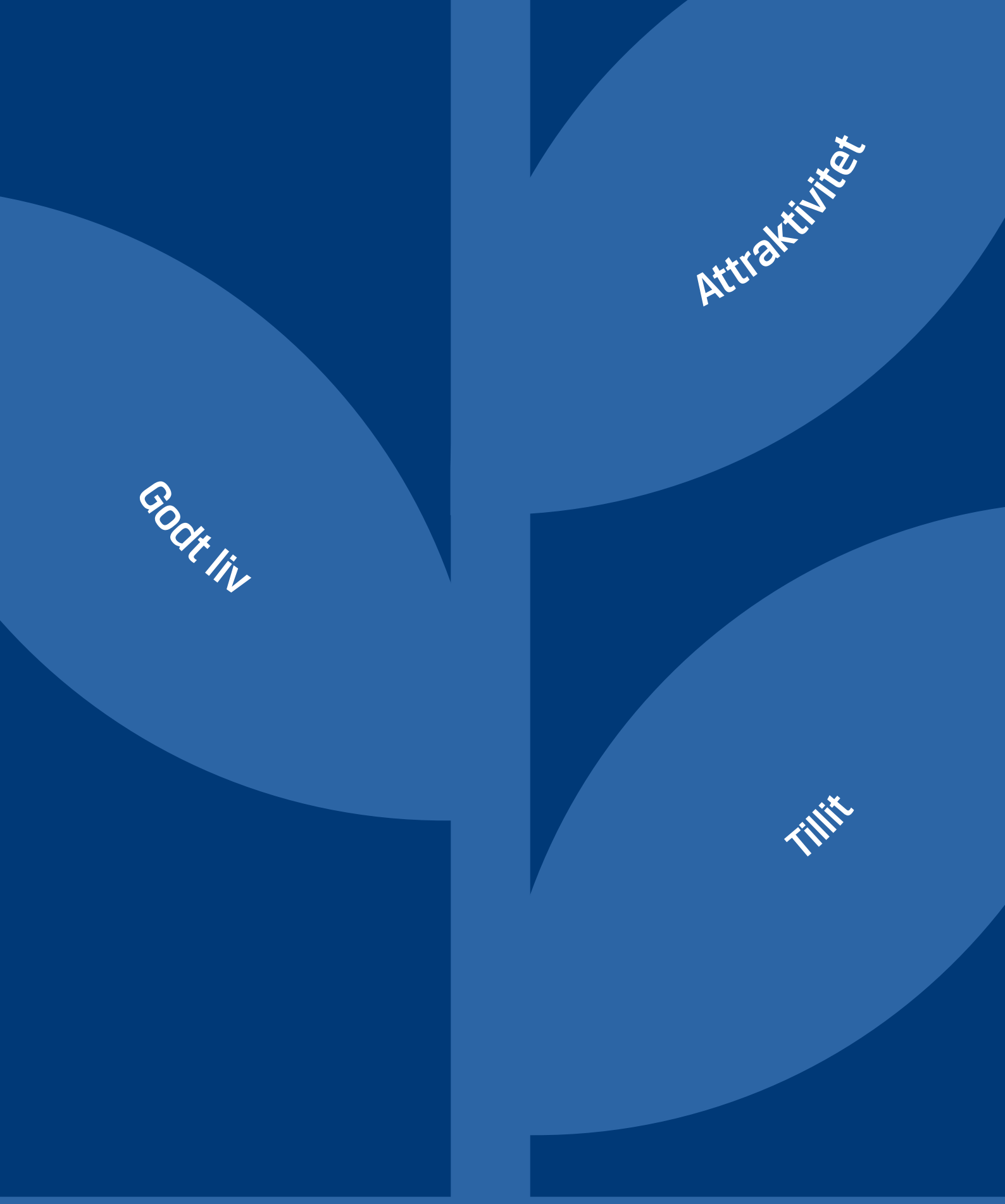
Utfordringer:
I Notodden er det vegtrafikk som fører til størst klimautslipp deretter er det jordbruk, avfall og avløp samt annen mobil forbrenning. Notodden kommune er del av det regionale klimanettverket.

Telemark fylkeskommune har beholdt målsettingen om 60 % reduksjon av klimagassutslipp og en regional målsetting om å være arealnøytral i 2030 og det forplikter kommunene til å ta ansvar. Vi må bevisstgjøre oss betydningen av å fortette og foredle eksisterende bygde omgivelser. Fortette med kvalitet i stedet for å benytte nye naturområder.

Kulturverdiene i Notodden er mange, og de er viktige for samfunnsutviklingen i kommunen framover. Særskilt med tanke på vårt ansvar som verdensarvsted, industrihistorien, den rike bygdekulturen og Heddal stavkirke. For å skape best mulig vilkår for natur og mennesker, nå og inn i fremtiden, lokalt, regionalt, nasjonalt og globalt må klimahensyn, kultur- og naturmiljø, ivaretas ved all kommunal utvikling og drift.

Dette vil vi:	Sånn gjør vi det:
I Notodden skal vi gjøre vår del av innsatsen for å minske klimautslippene og arbeide for et bærekraftig, miljø- og klimanøytralt samfunn	**Ved å arbeide for:**
	Å øke andelen gående og syklende både av hensyn til klimautslipp og folkehelse.
	Å tilrettelegge transport og kollektive løsninger regionalt og lokalt der behovet er størst.
	Satse på utvikling av bysentra og grendesentra som et viktig bidrag til et langsiktig klimaregnskap.
	Et arealnøytralt samfunn der man i størst mulig grad unngår forbruk av nye naturområder.
	Å redusere forbruket som minsker utslipp og bidrar til en mer ansvarlig avfallshåndtering.
Ivareta dyrka mark av hensyn til matsikkerhet	Unngå omdisponering av dyrka og dyrkbar mark til byggeområder.
Være forberedt på klima-endringene så langt det er mulig	Iverksette forebyggende tiltak mot flom, skred og brann som følge av klimaendringer.
Sikre en helhetlig og bære-kraftig forvaltning av naturmangfold	Øke kunnskapsgrunnlaget om kommunens naturverdier.
	Forankring og bevisstgjøring av naturens egenverdi.
Kulturminneverdiene i Notodden og verdensarven spesielt skal sikres og samtidig være en drivkraft i samfunnsutviklingen	Ivaretagelse av kulturarven skal sikres i gjeldende planverk og ny kulturminneplan.

Samfunnssikkerhet og beredskap | Bærekraftig økonomi | Folkehelse | Klima og miljø

Satsningsområder

Satsningsområdene skal gi retning og illustreres her som en spire som skal gro, vokse og bli sterk frodig, skape nytt liv, men samtidig rotfestet i de grunnleggende forutsetningene de knyttes til. Det er valgt å sette søkelys på tre satsningsområder.

- Tillit og lokaldemokrati
- Attraktivitet for bolig, næring og besøkende
- Gode liv i alle livsfaser

Tillit og lokaldemokrati

Tillit er grunnleggende viktig i et demokrati. Tilliten mellom parter i et samfunn er bærebjelken for samarbeid, utvikling, produktivitet, effektiv ressursutnyttelse, optimisme, attraktivitet, deltagelse, fremtidstro, trygghet, identitet og den enkeltes gode liv og tilfredshet.

Lokaldemokratiet er avhengig av tillit og med et demokrati under press både nasjonalt og internasjonalt med sosiale medier, fare for inngripen i demokratiske valg, falske nyheter og KI er tilliten i det norske samfunn ikke lenger noe vi kan ta for gitt.

Kommunesektorens økonomiske forutsetninger er svekket, men forventingene og kravene til hva kommunen skal levere er samtidig økt. Dette er ikke bærekraftig og krever omstilling. Forventingsgapet mellom kommunen som ansvarlig myndighet og innbyggernes ønsker blir en utfordring når kommunen må prioritere. Det er viktig for tilliten at innbyggerne forstår situasjonen, og at de kan ta selvstendige og gode valg for egne liv.

Kvaliteten på de lokaldemokratiske prosesser kan bidra til å bygge tillit, deltagelse, positivitet eller bryte dem ned. Politisk makt innebærer et politisk ansvar. Åpne prosesser og saklig meningsutveksling er grunnleggende viktig.

Et tillitsfullt styre	**Et effektivt styre**
Et ansvarlig styre	**Et representativt styre**

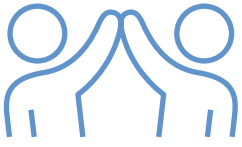
I forholdet mellom kommune og innbygger har rollene endret seg over tid. Tillit til styret er viktigere enn noen gang. Samfunnsutviklingen de siste 50 år utfordrer kommunens tradisjonelle rolle. Fra 60-tallet da kommunen var myndighetsutøver slo pendelen på 90-tallet helt over, og kommunene ble serviceleverandører med innbyggerne som kunder. I dag ser man at denne modellen ikke er bærekraftig, og at innbyggerne må involveres mer aktivt enn tidligere som en ressurs og partner gjennom nye former for samhandling og samarbeid. Tillit og respekt mellom kommunen og innbyggeren blir viktigere enn noen gang før for å få til denne samhandlingen.

Kommune 1.0
Kommunen bestemmer.
"Ovenfra og ned"

Kommune 2.0
Brukeren bestemmer.
"Kommunen bærer deg gjennom livet"

Kommune 3.0
Vi bestemmer sammen.
"Hva skal vi få til i fellesskap i dag?"

Dette vil vi:	Sånn gjør vi det:
Utvikle lokaldemokratiet gjennom utvikling av den politiske kulturen	**Ved å arbeide for:**
	Et kommunestyre som i større grad praktiserer åpenhet og flytter beslutningene inn i utvalg og kommunestyresalen.
	God politisk dialog.
	En kultur hvor kommunestyret i større grad inngår kompromisser i saker som er avgjørende for en langsiktig retning til det beste for alle innbyggere.
	Rolleforståelse og godt samspill med administrasjonen.
Planverket skal gi forutsigbarhet og en målstyrt samfunnsutvikling	Bruke planverket aktivt som arbeidsverktøy og forholde oss til de overordna planer som er vedtatt.
	Fokusere på god politisk styring og ledelse.
Videreutvikle god ledelse, styring og organisering av administrasjonen?	Videreutvikle organisasjonen for å møte fremtidens utfordringer både organisatorisk og innen ledelse.
	Forbedre styring og internkontroll i organisasjonen.
Styrke samarbeidsevnen på tvers av aktørene i samfunnet	Tettere dialog mellom samfunnsaktørene, næringsliv, presse og statlige/regionale myndigheter.
	Utvikle og fortsette det gode trepartssamarbeidet.
	Involvere innbyggere/brukere på en hensiktsmessig måte.
	Utnytte samarbeid som et strategisk virkemiddel for effektiv oppgaveløsing og innovasjon.
Forbedre samfunnsdebatten på sosiale medier	Bidra til innsikt/kunnskap om risiko knyttet til bruk av sosiale medier.
	Opptre med respekt og varsomhet på sosiale medier.

Satsningsområde

Attraktivitet for bolig, næring og besøkende

Sentrumsutvikling er en nøkkel for omdømme og kommunens ansikt utad. Notodden har en historisk særegenhet, strategisk lokalisering og naturgitte forutsetninger som gir mulighet til å vokse om det arbeides målretta med samfunnsutvikling.

Notodden ligger strategisk plassert langs E134, tett på sentrale arbeidsmarkeder, som åpner muligheter for bedre veg og kollektivnett. Næringslivet er også opptatt av at kommunen tar en offensiv rolle for å øke omdømme og tiltrekke oss kompetanse ved å løfte det gode bostedet. Satsning på boligutvikling og andre tiltak rettet mot familier og unge voksne skal løftes som et innsatsområde i perioden.

Sentrumsutvikling er en nøkkel for omdømme og kommunens ansikt utad. Innovasjon og grønn omstilling krever etablering av klynger og miljøer på tvers som kan bidra til kreativitet og kunnskapsdeling.

Notodden har fra opprinnelsen vært et viktig transportknutepunkt og stoppested på reisen. Det ligger et stort potensial i å utvikle Notodden som besøkssted med mer tilgang på overnatting sentralt i byen og aktivitet basert på våre historiefortellinger. Pionerbyen Notodden kan konkretiseres i formidling av verdensarven og gi synergier i form av gründervirksomhet og innovasjon.

Telemark Ring representerer mulighet for å styrke Notoddens attraktivitet. Prosjektet skal utvikles som en moderne arena for framtidsrettede mobilitetsløsninger som kan gi Notodden en posisjon som innovasjons- og utviklingsarena i regionen.

Notodden kan få vekst i folketallet dersom en lykkes med å skape høyere attraktivitet for befolkningen.

Sitat, Telemarksforskning

SWOT-diagrammet viser innbyggernes opplevelse utarbeidet fra spørreundersøkelsen «Folkestemmen» og ungdomskonferansen i 2021

Styrker
- Opplevelse av et godt oppvekstmiljø.
- Gode muligheter for friluftsliv.
- Innbyggerne trives i sine nærmiljø og ønsker å bidra til at de blir enda bedre.
- Notodden er en fin by.
- Notodden oppleves som et trygt samfunn.
- God tilgang på kulturaktiviteter.
- Kommunen samarbeider godt med frivilligheten.
- Nærhet til sentrale arbeidsmarked og kulturtilbud.

Svakheter
- Notodden blir ikke framsnakket, lav selvfølelse.
- Notodden sentrum oppleves dødt og kjedelig.
- Lite møteplasser/aktiviteter uorganisert aktivitet for ungdom.
- Ungdom peker på at sentrum trenger flere tilbud.
- Ungdom peker på mangel på arbeid, lærlingeplasser og sommerjobber.
- Dårlig kollektivnett både lokalt og regionalt.
- Dårlig relasjon bygd–by.
- Lav tillit til kommunen – avklaringer.

Muligheter
- Folk opplever at Notodden har et stort potensial i sentrum, natur, by- og bygdemiljø og er opptatt av at Notodden kommune jobber aktivt med samfunnsutvikling.
- Innbyggerne deltar gjerne i et samspill.
- Muligheter som pendlersted ved nye gode forbindelser.
- Mulighetsrommet i innovasjonsmiljøer.

Trusler
- Folk er opptatt av demografi med mange eldre og synkende barnetall.
- Folk opplever ikke at Notodden har en sunn økonomi.
- Folk opplever mangel på arbeidsplasser.
- At vi ikke klarer å omstille til samfunnsutvikling og langsiktig målretta strategisk tenkning.

Dette vil vi:	Sånn gjør vi det:
Øke arbeidsplassvekst og verdiskaping	Jobbe for å beholde og øke strategisk kompetanse.
	Jobbe smartere sammen.
	Utvikle næringsklynger i et samspill mellom kommune og næringsliv.
	Utvikle god infrastruktur til og fra Notodden.
	Bidra til økt inkludering.
Øke bostedsattraktivitet for unge voksne og familier	**Arbeide for å:**
	Tilrettelegge for et variert botilbud tilpasset behovet.
	Utvikle Notodden som attraktivt bosted og spesielt for unge voksne og familier.
Økt attraktivt i sentrum for alle	Utvikle et mangfoldig byliv, trivsel og gode bomiljø i sentrum.
	Kommunen tar en lederrolle i sentrumsutviklingen.
Notodden skal være et sted det er verdt å besøke og oppleve	Arbeide for å øke overnattingskapasiteten sentralt i Notodden.
	Utvikle verdensarven som pionerbyen og Notoddens potensial som besøkssted.
	Benytte kultur og idrett som drivkraft for attraktivitet.
	Benytte arkitektur som verktøy for å øke attraktivitet.
Være en god vertskommune og partner for de statlige institusjonene	Utvikle et tettere samspill med de statlige institusjonene (som USN og sykehuset, politi m.fl.)
Enkle og gode reisevalg	Være en pådriver for å forbedre det regionale kollektivnettet.
	Tilrettelegge hverdagsreisen lokalt med god mobilitet der behovet er størst.
Gode hverdagsliv i Notodden	Tilrettelegge for et variert og godt boligtilbud med gode utearealer og sosiale felleskap.
Frivilligheten skal være en viktig pilar i samfunns-utviklingen	Etablere en lokal frivillighetspolitikk for et bedre systematisert samspill mellom kommune og frivillighet.

Gode liv i alle livsfaser

Egenmestring i hverdagen er nøkkelen til en god samfunnsutvikling. Et godt oppvekstmiljø er viktig for barns trygghet, mestring og faglige utvikling. I kommunen er det satt søkelys på tidlig innsats ved å jobbe tett på det enkelte barn. Det jobbes med systemrettet utviklingsarbeid, fagfornyelse og statlige reformer som skal styrke det forebyggende arbeidet med barn og unge.

Kommunen har tatt grep og vedtatt en bærekraftig organisering av skole og barnehage som gir mulighet for gode rammer for utviklingsarbeid og sikrer kvalitet på tross av mindre ressurser.

Befolkningsframskrivingene viser at det vil bli færre personer i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist. Demens er i tillegg en utfordring som må ivaretas for å sikre størst mulig grad av egenmestring. Det er behov for et robust og bærekraftig tjenestetilbud til hjemmeboende slik at folk bedre kan mestre sitt eget liv. Dette bidrar til å ivareta de som trenger det mest. Ivaretagelse av pårørende er en viktig del av dette strategiske arbeidet. Med dette bakteppet er det viktig å verdsette de eldre som den ressursen de er gjennom inspirasjon og tilrettelegging.

Staten har overført større ansvar fra spesialhelsetjenesten til de kommunale helsetjenestene. Dette er med på å skape store forventninger til tjenestene både fra staten og fra innbyggere. I Notodden har vi særlige utfordringer knyttet til yngre omsorgen som er kostnadskrevende.

Kommunen må sørge for helhetlig tenkning rundt forebygging, tidlig inngripen slik at flere kan ta ansvar og mestre sitt eget liv.

Dette vil vi:	Sånn gjør vi det:
Mestre vår egen alderdom	Kunnskapsbasert boligpolitikk for å bidra til å kunne bo trygt i eget hjem lengst mulig.
	Arbeide for bedre transportløsninger til og fra boligen.
	Inspirere og tilrettelegge for deltagelse og helsefremmende aktivitet med gode møteplasser.
	Videreutvikle gode kunnskapsbaserte tjenester for demente og pårørende som bidrar til egenmestring.
	Bygge opp under og verdsette seniorkapitalen ved å inspirere til samfunnsdeltagelse og sosial deltagelse.
Gode oppvekstsvilkår	En inkluderende skole og barnehage som motvirker utenforskap.
	Utnytte potensialet for utdanning og arbeidsdeltagelse.
	Skape godt og helsefremmende miljø omkring barn og unges hverdagsliv, hjem og skole.
Sikre et bærekraftig tjenestetilbud	Tilrettelegge en bærekraftig skole- og barnehageorganisering til det beste for barn og unge i Notodden.
	Sikre nødvendig kompetanse og kapasitet til tjenesteproduksjonen
	Tilrettelegge digitale løsninger for trygghet, mestring og medvirkning.
	Tilrettelegge en bærekraftig tjenesteproduksjon ved å styrke hjemmetjenesten.
	Styrke de nederste trinnene i mestringstrappa med forebygging og helsefremmende arbeid.
	Lærings- og mestringstilbud med mål om å styrke helsekompetanse, mestring og livskvalitet for brukere, pasienter og pårørende.
	Utforme en pårørendestrategi.
	Styrke brukerrollen og mer målrettet tjenesteyting gjennom «Hva er viktig for deg prinsippet».
	Gode velferdstjenester for barn og unge.
Samarbeid for å nå målene	Styrke det tverrfaglige samarbeidet internt i organisasjonen.
	Styrking av samspillet med næringsliv, frivillighet og innbygger.
	Samspill med andre myndigheter, forskningsmiljøer og organisasjoner.
	Samhandling for å skape gode rammer for det enkelte barn og familie.

Å være ung i Notodden

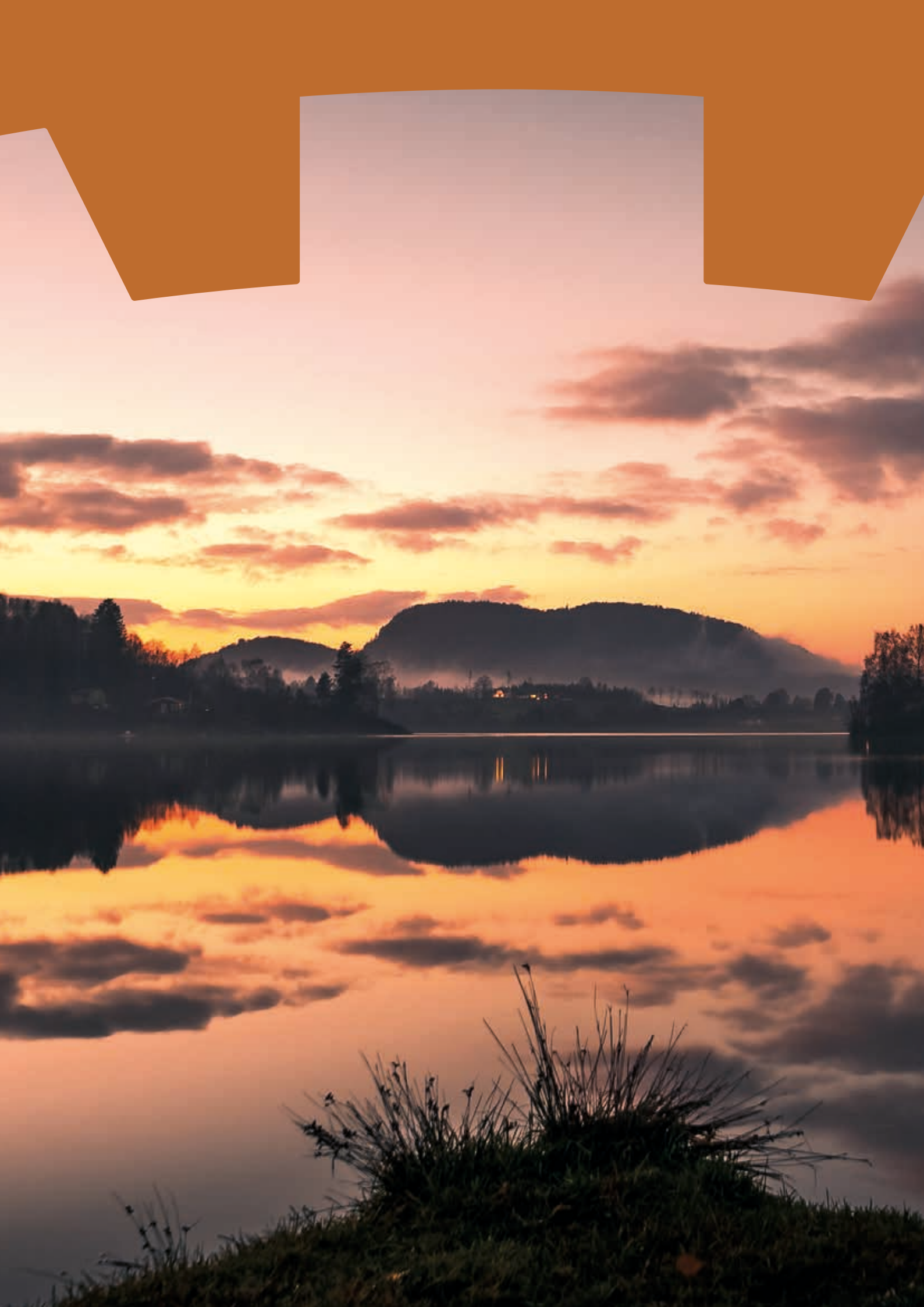
Ungdata 2024 viser at ungdom på Notodden i stor grad ligner ungdom ellers i landet når det gjelder nære relasjoner – 89 prosent har en fortrolig venn. Rundt 60 prosent er fornøyd med lokalmiljøet, noe lavere enn landsgjennomsnittet på 64 prosent, og 55 prosent er fornøyde med lokaler for å treffe andre på fritiden.

Framtidsforventningene ligger noe under nasjonalt nivå: 79 prosent tror de vil fullføre videregående, og 42 prosent ser for seg å ta høyere utdanning. Samtidig svarer 69 prosent at de tror på et lykkelig liv, noe som gir et bilde av en ungdomsgruppe med framtidsoptimisme, selv om utdannings-forventningene er noe lavere enn i landet for øvrig.

Ungdommens stemme har vært viktig i arbeidet med samfunnsplanen. Det ble derfor gjennomført ungdoms-konferanse høsten 2021 i samarbeid med ungdomsrådet og USN. Her fikk ungdommen diskutere vår felles historie, Notodden i dag og deres ønsker for framtida i Notodden. Dette gav et bilde av ungdommens behov og ønsker. Ungdomsrådet skal løfte fram saker som er særlig viktig for ungdommen.

Dette vil vi:	Sånn gjør vi det:
Flere møtesteder for ungdom	Gode uformelle steder å henge og aktiviteter for ungdom som bowlinghall, badested med stupetårn, utested for ungdom fra 18 år og møtested for ungdom etter skoletid, primært fra videregående som ikke har et tilbud i dag.
Alle skal ha det bra	Etablere trivselsteam.
	Samle ungdomsmiljø slik at man finner noen man passer sammen med og skape mulighet for å bli kjent.
Godt helsetilbud – Psykisk og fysisk helse	Ved å ha tilgjengelig helsepersonell på skolen min.
	Tidlig psykisk helsehjelp.
	Tilrettelegge slik at alle har minst en venn.
	Sikre sykehuset.
Sentrum med mer aktivitet	Flere møteplasser/kafe/aktiviteter i sentrum tilpasset ungdom.
	Flere butikker i sentrum.
Utdanning og jobb for oss	Ved å ha tilstrekkelig med sommerjobber, praksisplasser, arbeidsplasser.
	Godt utdanningstilbud og god studieveiledning.
Bedre transport	Få på plass transportmulighet fra bygdene og bydelene til møtesteder og idrettsarenaer – også etter kl fem.
	Bedre regionalt kollektivnett.
	Gode gang- og sykkelmuligheter.
Ivareta klima og miljø	Klimatiltak for å sikre klima og miljø for framtidige generasjoner.
Være med å bestemme	Lytt til ungdom og ta oss med på råd.

Arealstrategier

Arealstrategiene er langsiktige og overordna målsettinger for arealbruk i kommunen og legger føringer for arealforvaltning og kommune-planens arealdel.

Arealforvaltningen skal baseres på et godt kunnskapsgrunnlag og areal-regnskap er en viktig del av dette. Statlig retningslinje for klima og miljø og ny statlig retningslinje for arealbruk og mobilitet og skal ligge til grunn i forvaltningen. Planvask skal rydde i plannivå, samsvar mellom regulering og kommuneplan samt imøtekomme hensynet til nye klima, naturfare og miljømål.

Senterstrukturen i Notodden

Videreutvikling av næringsklynger i allerede etablerte miljøer omkring kommunesenteret er viktig for å styrke eksisterende bedrifter og legge til rette for synergier og samhandling i tillegg til at det gir oversiktlighet og tilgjengelighet for kundene.

Notodden sentrum

Notodden sentrum er tyngdepunktet i kommunen og skal utvikles som en felles møteplass for alle innbyggere og besøkende og som kommunens ansikt utad. Målet er å øke attraktiviteten, byliv og trivsel med et mangfold av funksjoner.

- Det skal prioriteres å lokalisere institusjoner, kontorarbeidsplasser, kultur, offentlig og privat tjenesteyting og handelsvirksomhet til sentrum. Dette for å øke attraktivitet og styrke området som Notoddens ansikt utad og møtested for innbyggere og besøkende.
- Det skal tilrettelegges for god mobilitet med gang- og sykkeltilgjengelighet og kollektivnett mot sentrum. Parkering skal tilrettelegges på bakgrunn av reelle dokumenterte behov.
- Det skal tilrettelegges for gode bomiljøer i sentrum, med høy kvalitet på arkitektur, grønne lunger, trivsel og helsefremmende tiltak.

Tuven

Tuven skal videreutvikles som handelssenter/avlastningssenter for større handelsvirksomheter og plasskrevende varer. I tillegg er det en målsetting å legge til rette for å videreutvikle Teknologiparken som næringsklynge for teknologibasert virksomhet.

Leivstein, Goasholt og Rossebu

Utvikling av områdene Rossebu, Goasholt og Leivstein skal møte behovet for større arealkrevende virksomhet knyttet til industri, produksjon, lager, logistikkaktører og lignende virksomhet. Publikumsrettede funksjoner som handel, kontor og service skal forbeholdes eksisterende næringsmiljøer innenfor sentrumsområdene, Tuven og Hydroparken.

Gransherad

Gransherad sentrum skal utvikles som det andre flerfunksjonelle sentrumsområdet i Notodden og tyngdepunkt for nordre del av kommunen. I Gransherad sentrum gis det mulighet for å utvikle en andel detaljhandel avklart i kommuneplanens arealdel.

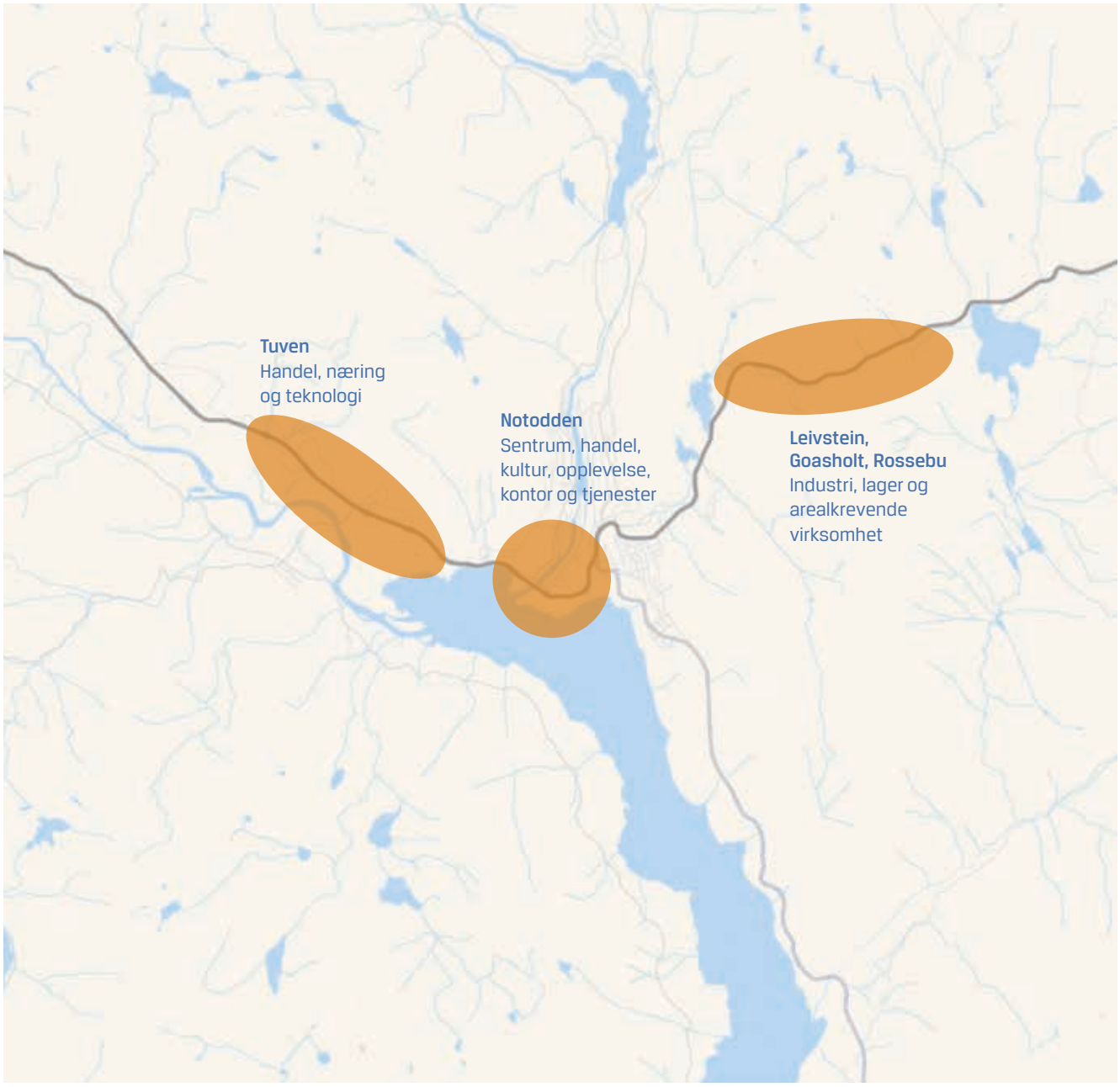

Fig: viser næringsstrukturen i Notodden der sentrum er tyngdepunktet, Tuven er avlastningssenter og Rossebu/Goasholt/Leivstein skal sikre areal for større virksomheter innenfor industri, produksjon og lager.

Boligutvikling

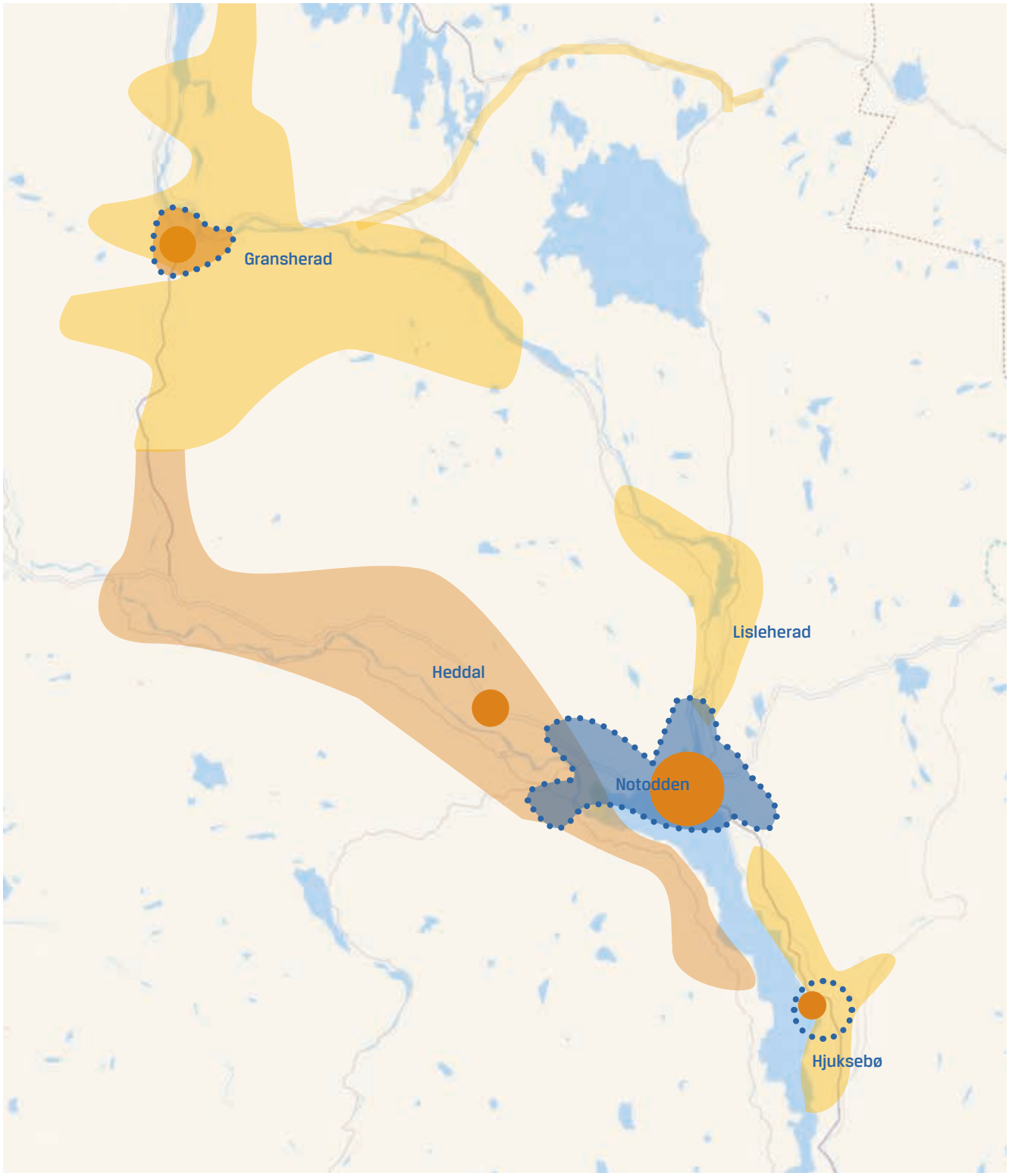
Boligutvikling skal tilpasses det aktuelle behovet gjennom behovsanalyser. Det skal utarbeides en beregning av planreserven både byggeklar og langsiktig boligreserve i kommuneplanens arealdel. Det skal sikres tilstrekkelig boligareal i bynære strøk og i tilknytning til grendesentra. 70 % av boligutvikling skal skje innenfor tettstedsgrensene som er definert i arealdelen, i Notodden sentrum/Heddal, Gransherad og Hjuksebø.

For å styrke bosetting og bomiljø i bygdene skal det tilrettelegges for bosetting nært bygdesenter. Spredt utbygging skal skje innenfor definerte områder utfra gitte kriterier.

- Fortetting innenfor eksisterende bygde omgivelser framfor forbruk av nye naturområder krever en bevisst holdning til kvalitet som innebærer at grøntområder og andre verdifulle arealer verdisettes og sikres.
- Det skal settes krav til boligen, bomiljø og utearealer både for de nye boligene og hensynet til eksisterende nærmiljø.
- Det skal arbeides for en aldersvennlig boligmasse i form av livsløpsstandard, tilgjengelighet og sentralt plasserte boliger mht. service, møteplasser og tilbud.

Kartet viser utbredelse av bygd miljø i Notodden.

- Blå farge viser definert tettstedsområde omkring Notodden sentrum og del av Heddal.
- Gul farge viser utbredelse av bygd miljø i nordre del av kommunen, Gransherad og Bolkesjø. Og Lisleherad og Hjuksebø.
- Lyseorange felt viser Heddalsbygdas utbredelse.
- Orange punkt er tyngdepunkt i bygd og by med tilhørende blå stiplede definerte tettstedsgrenser i Notodden, Gransherad og Hjuksebø (nærmere definert i arealplan).

Gransherad
Lisleherad
Heddal
Notodden
Hjuksebø

Samferdsel og mobilitet

Det skal arbeides for å styrke E134 som den viktigste øst-vest-forbindelsen og igangsetting av arbeidet med utbedring av E134 Saggrenda Elgsjø. Utbedring av E134 har stor betydning for utvikling av Notodden og vil gi bedre forbindelser og kortere reisetid til sentrale arbeidsmarkeder og kan få positive konsekvenser for bosetting og næringsutvikling.

Ny vegtrasé Elgsjø-Gvammen legges ikke til grunn for revisjon av arealdelen siden strekningen er lagt på vent fra staten sin side. Notodden som kollektivknutepunkt og bedring av det regionale kollektivtilbudet er viktig for attraktivitet og tilgjengelighet. Dette gjelder regionalt og spesielt mot Osloområdet og Grenland.

Notodden lufthavn skal utvikles som nærings- og teknologilufthavn og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner innen mobilitet som et regionalt transportknutepunkt.

For å tilrettelegge for miljøriktige reisevalg og god mobilitet for alle skal det arbeides for et sammenhengende og godt gang- og sykkelvegnett i Notodden.

Fysisk tilrettelegging for universell utforming skal legges til grunn.

Nullvisjonen ligger til grunn for målet om trafikksikkerhet i Notodden.

Naturverdier og dyrka mark

Naturområder er en ikke-fornybar ressurs, og i en bærekraftig utvikling er det ikke rom for å forbruke naturarealer uten grundige vurderinger. Naturområdene er i tillegg viktige for friluftsliv, reiseliv og folkehelse. Natur og urørt jordsmonn binder CO_2, og endret arealbruk er den desidert viktigste årsaken til tap av naturmangfold. I tillegg vil klimaendringene føre til endringer i de gjenværende økosystemene.

Ved å ha søkelys på effektiv arealbruk i eksisterende bygde omgivelser – gjennom transformasjon, fortetting, klynger og gjenbruk – kan vi bidra til å foredle og forbedre det som allerede finnes, framfor å ta i bruk nye, urørte områder. Fylkestinget har vedtatt at fylket skal være areal-nøytralt innen 2030. Målet om arealnøytralitet skal følges opp av kommunene som arealmyndighet. Vedtaket er fulgt opp gjennom utarbeidelsen av et fylkeskommunalt arealregnskap som viser arealer etter type samt nåværende og planlagt arealbruk.

Strategier som sikrer naturverdiene:

- Notodden kommune er bevisst sitt ansvar som forvalter av villreinstammen på Blefjell. Kommunen står fast på at en regional plan/strategi for Blefjellplatået bør revideres for å sikre en helhetlig forvaltning.
- Dyrka og dyrkbar mark skal i minst mulig grad om-disponeres med tanke på matforsyning og betydningen dette har for matsikkerhet
- Naturverdier og betydningen av sammenhengende naturområder og økosystemer skal hensyntas.
- Arealregnskap skal innføres som redskap i rullering av arealdelen for gradvis å tilnærme oss et mål om areal-nøytralitet. Ved å sette søkelys på effektiv arealbruk av eksisterende bygde omgivelser med transformasjon, fortetting, klynger og gjenbruk kan vi bidra til å foredle og forbedre det eksisterende framfor å ta nye urørte områder i bruk.
- Myr og våtmark er viktige karbonlagre og skal sikres i størst mulig grad. Kunnskapsgrunnlaget som avdekker karbonrike arealer skal være et viktig grunnlag i arealforvaltningen.

Kulturverdier

Kulturmiljøer og verdensarven spesielt er uerstattelige ressurser som gir identitet, tilhørighet og historisk dybde. De bidrar til trivsel, kunnskap, opplevelser og attraktivitet, og er samtidig viktige for reiseliv og lokal verdiskaping.

Når arealer planlegges og utvikles, er det derfor avgjørende å ivareta og styrke kulturverdiene framfor å bygge dem ned. Gjennom gjenbruk av bygninger, bevaring av historiske strukturer og helhetlig stedstilpasning kan vi skape bærekraftige og levende lokalsamfunn som tar vare på sporene etter tidligere generasjoner. Arealstrategiene skal støtte dette ved å legge til rette for skånsom utvikling, tydelige hensynssoner og gode vurderinger av konsekvenser for kulturmiljøene.

- I arealplanen skal kulturmiljøer og verdensarven spesielt sikres og styrkes gjennom kunnskapsbygging, istandsetting og god forvaltning.

Utvikling av fritidsbolig og utmarksaktivitet

Fritidsbebyggelse forbruker stadig nye naturområder og setter store klimaavtrykk. Ved å ha et mer definert forhold til hvor og hvordan nye hytteområder skal anlegges kan kommunen bidra til at vi ikke forbruker unødig store og nye naturarealer.

- Det er en målsetting å minske klimaavtrykket ved bygging av nye fritidsboliger. Konkretisering av virkemidler må gjøres i forbindelse med arealplanrullering.
- Fritidsboliger skal fortrinnsvis utvikles som fortetting av allerede utbygde områder eller områder som grenser til eksisterende felt. Konkretisering gjøres i arealplanrullering.

Fritidsbebyggelse gir verdiskaping i kommunen og med dette bakteppet er det valgt å trekke fram noen satsningsområder for fritidsboliger i Notodden.

- Lifjell-Myrgvarvområdet og Nystulvatn er et allerede utbygd område som kan fortettes og videre utvikles under tregrensa. Hytteområdene har Lifjellplatået som utfartsområde.
- Grønkjær et utviklingsområde for skisport og parasenter både sommer og vinter der utvikling av fritidsboliger og overnatting er et uttalt behov.
- Meheia og Breiset er attraktive områder i skogbeltet og områdene kan videreutvikles.
- Store Blefjell, Bolkesjø og skogbeltet i tilknytning til fjellplatået skal ikke videreutvikles med ny hytte-utvikling av hensyn til villreinstammen, men eksis-terende godkjent planreserve består i påvente av ny regional plan.

Vannforvaltning

Notodden kommune har flere større vassdrag fra fjell til fjord som har lagt grunnlag for bosetting og næringsutvikling, transport og ikke minst for friluftsliv bolyst og trivsel.

Vassdragsforvaltningen skal ivareta verdiene ved å:

- Arbeide for god økologisk og kjemisk tilstand i alle vannforekomster, elver innsjøer og grunnvann. Det regionale samarbeidet er avgjørende.
- Arbeide for å minske utslipp mot Oslofjorden.
- Ivaretagelse av vassdragsbeltet med hensyn til allmennhetens tilgang og sikring av biologiske verdier.
- Kommunens fem verna vassdrag skal sikres i arealplanen.
- Innarbeide gode strategier for sikring mot flom og erosjon i og mot vassdrag.
- Arbeide forebyggende med overvannstiltak ved økt nedbør og sikre arealer med flomdempende virkning

Versjon 26.06.2026

© Notodden kommune
Kommuneplanens samfunnsdel

Tekst Gunnhild Tveiten Garberg
Grafisk design Tress Design

Fotografer
Forside Kjetil Kalis
Side 4 Martin Litwicki
Side 6 Martin Litwicki
Side 10 Martin Litwicki/ iamnordic/ Torgeir Hegna
Side 12 Kjetil Kalis
Side 15 Kjetil Kalis/Notodden kommune
Side 16 Kjetil Kalis
Side 20 Colourbox
Side 24 Martin Litwicki
Side 26 Bjørn Harry Schønhaug
Side 32 Kjetil Kalis
Side 35 Martin Litwicki
Side 36 Martin Litwicki
Side 38 Kjetil Kalis
Side 40 Kasper M. deThurah
Side 46 Martin Litwicki
Side 48 Torgeir Hegna
Side 50 Martin Litwicki
Baksiden Kjetil Kalis

Med forbehold om trykkfeil

NOTODDEN KOMMUNE

Notodden kommune
Teatergata 3
Postboks 193 3672 Notodden

Telefon 35 01 50 00
postmottak@notodden.kommune.no
www.notodden.kommune.no

